

تحلیل استنادی و ترسیم شبکه هم تالیفی مجله مطالعات تاریخی جهان اسلام

علی الله اکبری^۱

احمد عابدی^۲

چکیده

هدف این تحقیق، بررسی وضعیت استناد و شبکه هم تالیفی مقاله های دو فصلنامه علمی و پژوهشی مطالعات تاریخی جهان اسلام طی سال های ۱۳۹۲-۱۳۹۴ (۶ شماره) است. گرچه معمولاً این نوع بررسی ها پس از چندین سال انتشار یک نشریه علمی صورت می گیرد، اما برای بررسی و ارزیابی فعالیت های انجام شده و کمک به نشریه برای برطرف کردن کاستی ها و تدوین برنامه های مناسب برای ارتقاء وضعیت علمی و محتوایی نشریه، این مطالعه و تحلیل انجام می گیرد.

روش پژوهش تحلیل استنادی است و برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و نرم افزار اکسل و برای ترسیم نقشه های هم تالیفی از نرم افزارهای نود.ایکس.ال^۳ و وی.او.اس.ویوور^۴ استفاده شده است. بررسی ها نشان داده اند که در شماره های (۱-۶)، ۳۶ مقاله انتشار یافته که ۱۶٫۷ درصد از مقالات را زنان و ۸۳٫۳ درصد مابقی را مردان تالیف کرده اند. همه مقالات تالیفی بوده است و مقاله ترجمه ای وجود نداشت. از مجموع ۶۶ نفر پدیدآور بیشترین سهم در تولید و ارائه مقالات به رتبه استادیار با فراوانی ۲۱؛ ۳۰٫۳ درصد و کمترین آن به دانشجویان سطح چهار و استاد با فراوانی ۲؛ ۳٫۰۳ درصد اختصاص دارد. از بین ۳۶ مقاله از ۶۶

۱ - دانشجوی دکتری تاریخ اهلبیت. جامعه المصطفی، مجتمع آموزش عالی امام خمینی (ره)
khakrez8@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱۲/۱۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱/۱۷

۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد علم سنجی. دانشگاه تهران. Ahmad.abedi2006@gmail.com

نویسنده، ۶۳٫۹ درصد دو نویسنده (۲۳ مقاله)، ۲۵ درصد تک نویسنده (۹ مقاله) و ۱۱٫۱ درصد بصورت سه نویسنده (۴ مقاله) هستند. منابع و مآخذ این نشریه از بین ۱۱۵۸ مورد استناد، بیشترین استنادها از لحاظ زبانی؛ ابتدا زبان فارسی با فراوانی ۷۳۵ (۶۳٫۵ درصد)، سپس زبان عربی با فراوانی ۲۸۱ (۲۴٫۳ درصد) و زبان انگلیسی هم با فراوانی ۹۹ (۸٫۵ درصد) بیشترین استنادها را به خود اختصاص داده‌اند. هم‌چنین میانگین تعداد استنادها به ازای هر مقاله برابر ۳۲ است. (یعنی هر مقاله به طور میانگین از ۳۲ منبع استفاده کرده است.)

از بین نوع منابع و مآخذ؛ کتاب با فراوانی ۹۶۹؛ (۸۴ درصد)، سپس مجلات با فراوانی ۱۲۷؛ (۱۱ درصد) و منابع الکترونیکی با فراوانی ۴۵؛ (۴ درصد) بیشترین استناد را به خود اختصاص داده‌اند.

هم‌چنین جامعه المصطفی (ص) العالمیه با فراوانی ۲۵ درصد، دانشگاه اصفهان با ۲۳٫۴ درصد و دانشگاه تهران با ۱۰٫۹ درصد بیشترین میزان همکاری را با این نشریه داشته‌اند. در این نشریه ۴ عنوان خوداستنادی وجود دارد که بارانی، رجاء، زندیه و سجادی هر کدام با یک عنوان، این خوداستنادی‌ها را دارند. شماره دوم (پاییز و زمستان ۹۲) با ۳ عنوان خوداستنادی بیشترین میزان مقالات خوداستنادی را به خود اختصاص داده است.

بیشترین میزان چگالی در شبکه هم‌تألیفی نویسندگان این نشریه به اصغر منتظرالقامم و محمدعلی چلونگر اختصاص دارد و پس از آن به ترتیب علی اصغر رجاء و محمدرضا بارانی چگالی بیش‌تری کسب کرده‌اند.

کلیدواژه

پژوهش‌نامه مطالعات تاریخی جهان اسلام، چگالی نویسندگان، تحلیل استنادی، ترسیم شبکه هم‌تالیفی

مقدمه

مجلات یکی از نمادهای تولید علم به‌شمار می‌آیند و به عنوان یکی از مجاری برقراری ارتباطات علمی میان دست‌اندرکاران فعالیت‌های علمی محسوب می‌شوند. (موحد و ایزدی، ۱۳۸۹) پژوهش به مثابه فعالیتی برای هموار ساختن طریق علم و روشن‌کننده مسیر تجربه برای هر حوزه‌ای که داعیه پیمودن راه صحیح و دغدغه یافتن مطلوب‌ترین شیوه تجربه را دارد، امری اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. پژوهش، ضامن و

پشتیبان توسعه و پیشرفت در هر حوزه علمی است (افقهی و باقری، ۱۳۸۷). هر فعالیت پژوهشی زمانی خاتمه می یابد که نتایج آن در اختیار جامعه علمی گذاشته شود و ارزیابی گردد و تازمانی که ارزیابی نشود، هویت علمی نخواهد یافت و در شبکه علمی جایگاهی کسب نخواهد کرد. نتایج پژوهشی می تواند به صورت های گوناگون به جامعه علمی ارائه شود، اما رسانه پذیرفته شده برای انتقال نتایج پژوهش، مجلات علمی هستند. (صالحی و رحیمی، ۱۳۸۵)

مجلات علمی و تخصصی به ایفای دو کارکرد مهم تولید علم و ارتباط علمی می پردازند و به دلیل توجه به مسائل روزآمد و تولید دانش از ویژگی خاصی در مقام سنجش با سایر مواد نوشتاری برخوردار هستند که لازمه تداوم چنین کارکردهایی، ارزیابی و سنجش عملکرد مجلات است (ملیح، ۱۳۷۶)

با توجه به کاربردهای کتاب سنجی این نشریه می توان تا حدودی حوزه های پژوهشی محققان و موضوعاتی را که بیشترین و کمترین فعالیت های پژوهشی روی آن ها انجام شده است، نشان داد. با وجود این کتاب سنجی نیز می توان حوزه های موضوعی مهمی را که کمتر در معرض توجه هستند، شناسایی کرد. با بررسی وضعیت منابع استفاده شده در مآخذ مقالات می توان بخشی از رفتار استناددهی نویسندگان در این حوزه علمی را مشخص کرد. همچنین میزان مشارکت دانشگاه ها و مؤسسات را در تولیدات علمی مربوط به حوزه ای خاص مشخص خواهد شد.

بیان مسئله

همانطور که پیش تر ذکر شد، هدف از نگارش این پژوهش، بررسی وضعیت استنادات و نیز ترسیم شبکه هم تالیفی مقاله های دو فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات تاریخی جهان اسلام است. با توجه به بازه ۳ ساله عمر این مجله و انتشار ۶ شماره و چاپ ۳۶ مقاله این فصلنامه وزین با این حجم انتشار مقاله، بررسی و تحلیل استنادی و نقشه شبکه هم تالیفی نویسندگان و چگالی آن کمی زود است. این پژوهش می تواند مبنایی برای سیاست گذاری و برنامه ریزی مسئولان نشریه و سایر همکاران آنان باشد و برای رفع نواقص و بهبود وضعیت موجود استفاده شود.

این فصلنامه به عنوان يك نشریه مرجع علمی برای جامعه دانشگاهی و حوزوی،

تصویر روشن و اطلاعات سازمان یافته‌ای درباره وضعیت استنادی نشریه ندارد. لذا مسئولان و مخاطبان این نشریه با مطالعه این پژوهش، درک بهتری نسبت به وضعیت نشریه حاضر می‌یابند و مسئولان بخش نشریات کتابخانه‌ها و مراکز تخصصی نیز در امر شناسایی، انتخاب و مجموعه‌سازی مجلات علمی دقت بیشتری خواهند داشت.

اهداف پژوهش

هدف اصلی:

پژوهش حاضر در نظر دارد با استفاده از روش‌های کتاب‌سنجی، ۶ شماره منتشر شده دو فصلنامه مطالعات تاریخی جهان اسلام را بررسی و ارزیابی کند و همچنین ویژگی‌های اصلی و عملکرد آن از اولین شماره منتشر شده تا کنون (شماره ۷) را مطالعه کند.

اهداف فرعی:

- ✓ میزان مشارکت پدیدآوران برحسب جنسیت
- ✓ مشارکت پدیدآوردگان بر حسب مقطع تحصیلی و رتبه دانشگاهی
- ✓ میزان مشارکت متخصصان و پدیدآوردگان در انجام پژوهش‌های گروهی
- ✓ تعیین تعداد کل مقالات منتشر شده و مشخص کردن نوع مقالات از نظر تالیفی و ترجمه‌ای بودن آن
- ✓ تعیین میزان استناد به کتاب، نشریات ادواری سایر محمل‌های اطلاعاتی
- ✓ سطح دسترسی آزاد به متن کامل مقالات
- ✓ زمان پذیرش مقالات به منظور انتشار در مجله
- ✓ توزیع استنادهای مجله بر اساس زبان
- ✓ مشارکت دانشگاه‌ها و موسسات علمی - پژوهشی در ارائه مقالات
- ✓ میزان خوداستنادی
- ✓ ترسیم و تحلیل شبکه هم‌تألیفی پدیدآوردگان مقاله‌های فصلنامه

پرسش‌های پژوهش

۱. میزان مشارکت پدیدآورندگان مقالات دو فصلنامه مطالعات تاریخی جهان اسلام برحسب جنسیت چگونه است؟
۲. میزان مشارکت پدیدآورندگان این نشریه بر حسب مقطع تحصیلی و رتبه دانشگاهی چگونه است؟
۳. میزان مشارکت متخصصان و پدیدآورندگان در انجام پژوهش‌های گروهی چگونه است؟
۴. تعداد کل مقالات و نوع از نظر تالیفی و ترجمه‌ای بودن چگونه است؟
۵. استنادات مقالات این نشریه به انواع محمل‌های اطلاعاتی به چه میزان است؟
۶. سطح دسترسی آزاد به متن کامل مقالات به چه شکلی است؟
۷. وضعیت مدت زمان پذیرش مقالات به منظور انتشار در مجله چه مدت بوده است؟
۸. توزیع استنادهای مقالات مجله بر اساس زبان و نوع منابع اطلاعاتی به چه شکلی بوده است؟
۹. مشارکت دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی - پژوهشی در ارائه مقالات چگونه و به چه مقدار است؟
۱۰. میزان خوداستنادی در این مقالات چگونه است و بیشترین خوداستنادی مربوط به چه کسانی است؟
۱۱. شبکه هم‌تالیفی پدیدآورندگان مقاله‌های فصلنامه به چه صورت است و چه تفسیری دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی که با استفاده از روش تحلیل استنادی که یکی از رویکردهای کتاب‌سنجی^۱ است، به بررسی مقاله‌های منتشر شده در دو فصلنامه

۱ - کتاب‌سنجی در میان روش‌های مختلف توصیف کمی مدارک، به عنوان بخشی بنیادی در تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی قرار گرفته است. در مجموع کتاب‌سنجی ما را در حوزه‌هایی مانند بررسی رشد انتشارات و ساختار متون و منابع منتشر شده، مطالعه روند موضوعات یاری می‌دهد. (عبدالمجید و نوروزی، ۱۳۸۷)

تاریخی جهان اسلام می‌پردازد. جامعه پژوهش شامل مقالات منتشر شده در این دوفصلنامه از اولین شماره تا شماره ششم که شامل ۳۶ مقاله طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۹۵ در این نشریه منتشر شده است. مقالات این دوفصلنامه از صفحه اختصاصی این نشریه در سامانه جامع نشریات المصطفی^۱ گردآوری و نمودارها نیز با استفاده از نرم‌افزار تحلیلی-آماری اکسل ترسیم شد. برای ترسیم شبکه هم‌تألیفی نیز از نرم‌افزارهای نود. ایکس.ال^۲ و وی.او.اس.ویوور^۳ استفاده شد.

تعاریف عملیاتی:

خوداستنادی^۴:

خود استنادی روش رایجی است که به موجب آن نویسندگان به کارهای قبلی خود استناد می‌کنند. سنیدره^۵ و بونزی^۶ و اکسنس^۷ بیان می‌کنند که هنگامی خود-استنادی رخ می‌دهد که نویسندگان مقاله استناد کننده و مقاله استناد شده حداقل دارای یک نویسنده مشترک باشند. (گلانزل و دیگران، ۲۰۰۴)

تحلیل استنادی^۸:

با پیدایش روش علمی تحلیل استنادی از یک سو و انتشار مستمر ابزارهای کتاب‌شناختی همانند نمایه استنادی علوم و نمایه استنادی علوم اجتماعی از سوی دیگر که کارشناسایی و گردآوری مقالات و منابع آن‌ها را راحت کرده، مسیر کشف و تشخیص رفتارهای استفاده از منابع هموار شده است و امروزه تحلیل استنادی یکی از

1 - http://journals.miu.ac.ir/content.php?pagename=journal&journal_id=11

2 - NodeXL

3 - VOS viewer

4- Self-Citation

5 - Snyder

6 - Bonzi

7 - Aksens

8 - Citation Analysis

روش‌های پذیرفته‌شده در این‌گونه بررسی‌ها به‌شمار می‌آید. (حری و نشاط ۳، ۱۳۸۱) بنیان روش‌های مختلف تحلیل استنادی این است که میان مدرک استنادشونده (سند) و مدرک استنادکننده (متن) نوعی رابطه محتوایی وجود دارد و متن کم‌وبیش به همان موضوعی می‌پردازد که سند به آن پرداخته است.

شبکه هم‌تالیفی^۱:

ساختار شبکه‌های هم‌تالیفی ازگره‌ها، نویسندگان و روابط بین‌گره‌ها تشکیل شده است. فنون تحلیل شبکه اجتماعی برای کشف الگوهای این روابط به کار می‌رود. (بصیر غفوری، ۱۳۹۱)

مشارکت علمی دو یا چند نویسنده که به تولید برون‌داد علمی منجر شود یا به نوعی فرآیندی که طی آن دو یا چند نویسنده، جهت خلق یک اثر علمی، با اتخاذ یکی از شیوه‌های همکاری، منابع و استعداد‌های خود را به اشتراک گذاشته و با هم همکاری می‌کنند. هم‌تالیفی رسمی‌ترین جلوه همکاری علمی، فکری و اجتماعی نویسندگان در تولید پژوهش‌های علمی است. مزایای مطالعه هم‌تالیفی شامل عناوین ذیل می‌شود که عبارتند از:

- نمود عینی و ملموس مشارکت علمی میان پژوهشگران.
- شایستگی سنجش و اندازه‌گیری.
- ارزان و عملی.
- نشان‌دهنده ارتباطات علمی، فکری و اجتماعی نویسندگان.
- راحتی تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌های هم‌تالیفی.
- دسترس‌پذیری اطلاعات هم‌تالیفی.
- ثبات و قابلیت تولید مجدد^۲ داده‌های هم‌تالیفی.
- امکان بررسی هم‌تالیفی در ابعاد گسترده. (نوروزی، ۲۰۱۶)

1 - Co-authorship

2 - Reproducibility

پیشینه پژوهش

ابراهیمی میلاجردی و ریاحی نیا (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان: «بررسی مطالعه کمی و کیفی مقالات فصلنامه تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی از سال ۱۳۸۷-۱۳۹۱» به این نتیجه رسیده‌اند که میزان مشارکت زنان در تولید مقالات نسبت به مردان پایین‌تر است. دانشگاه تهران بیشترین همکاری را با این نشریه داشته است. همچنین میزان همکاری متخصصان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی و رشته مدیریت با این فصلنامه بیش از متخصصان حوزه‌های دیگر است. میانگین تعداد مقالات منتشرشده در هر شماره ۷/۷ درصد بوده است استناد به مقالات و منابع لاتین بیش از سایر انواع منابع ارزیابی شده است.

زارعی و خداداد شهری (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان: تحلیل محتوایی و استنادی مقالات دو ماهنامه جستارهای زبانی (شماره ۱-۲۱) منتشر شده بین سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳؛ نشان داده‌اند که در این سال‌ها (۲۱ شماره)، در مجموع ۲۱۳ مقاله منتشر شده است. ۱۶۲ مقاله به صورت گروهی و بقیه به شکل فردی ارائه شده‌اند. مجموع کل استنادات ۵۰۹۲ و میانگین استناد برای هر مقاله و هر شماره، به ترتیب ۳۲/۹۰ و ۲۴۲/۴۷ استناد است. کتاب‌ها با ۳۱۱۲ استناد و مقالات نشریات با ۱۲۵۸ استناد، بالاتر از سایر منابع قرار گرفته‌اند. از بین کتب استناد شده، ۸۷/۶۶ درصد به صورت فردی و بقیه به شکل گروهی هستند. همچنین، در بین مجلات استناد شده، ۶۰/۴۱ درصد به شکل فردی و بقیه به صورت گروهی ارائه شده‌اند. در بین منابع استناد شده فارسی و عربی، ۴۵/۷۹ درصد از کتب تألیفی و ۲۰/۵۴ درصد ترجمه هستند. درباره مجلات نیز ۴۹/۹۷ درصد (۵۰۶ عنوان) از مقالات مجلات فارسی و عربی تألیفی و ۲/۵۰ درصد (۱۳ عنوان) ترجمه هستند. پراستنادترین نویسنده و مترجم، به ترتیب «حمیدرضا شعیری» با ۴۴ و «فرزانه طاهری» با ۱۰ استناد هستند. پراستنادترین کتاب فارسی تجزیه و تحلیل نشانه- معناشناختی گفتمان با ۱۳ استناد است. پراستنادترین مجلات فارسی و لاتین، نشریه جستارهای زبانی و Language، به ترتیب با ۷۶ و ۲۹ استناد هستند. همچنین نیم عمر منابع فارسی ۱۱ سال و نیم عمر منابع اطلاعاتی لاتین ۱۷ سال است.

کرافورد (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان «تحلیل استنادی پژوهش‌های حوزه زبان‌شناسی کلاسیک» محتوای مجله انجمن زبان‌شناسان آمریکا را در سال‌های ۱۹۸۹-۲۰۰۶ بررسی

کرد. یافته‌ها نشان دادند که نوع منابعی که محققان به کار برده‌اند با گرایش استنادها به کتاب‌ها و تک‌نگاشت‌ها (تا ۷۰ درصد در سال ۲۰۰۶) مواجه بوده است. در حالی که در آن سال‌ها، استفاده از منابع زبان خارجی روند نزولی (از نصف به یک چهارم) داشته است.

ازما و آسوگوا (۲۰۱۴) تحلیل استنادی مقالات منتشر شده در دو مجله زبان‌شناسی و زبان‌شناسی کاربردی بین سال‌های ۲۰۰۱-۲۰۱۰ را انجام دادند. نتایج بررسی ۸۸۴ مقاله نشان می‌دهد که مجموع کل استنادات ۱۵۲۸۳ و میانگین استناد برای هر مقاله ۱۷/۲ است. در بین منابع اطلاعاتی ۵۳/۳ درصد به کتاب‌ها و تک‌نگاشت‌ها و ۳۵/۹ درصد به مقالات مجلات استناد شده است. همچنین ۶۳/۲ درصد از منابع استنادی، تک‌نویسنده هستند و بقیه آثار نویسندگان مختلف دارند. یافته‌ها نشان دهنده پایین بودن میزان همکاری در تحقیقات زبان‌شناسی هستند. زیرا پروژه‌های تحقیقاتی مشترک در مقالات بررسی شده، تنها شامل ۳۷ درصد از مقالات است. مجله زبان‌شناسی کاربردی به عنوان پراستنادترین مجله و توأم چامسکی به عنوان پراستنادترین نویسنده مشخص شدند.

یافته‌ها

برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها در پژوهش حاضر از نرم افزار اکسل و آمار توصیفی استفاده شده است. همچنین برای ترسیم نقشه هم‌تالیفی از نرم افزار نود.ایکس.ال.او برای ترسیم نقشه موضوعی از نرم افزار وی.او.اس.ویوور^۲ استفاده شده است که نتایج حاصل به شرح زیر می‌باشد.

در پاسخ به پرسش اول پژوهش در رابطه با میزان مشارکت پدیدآورندگان در ارائه مقالات بر حسب جنسیت، داده‌ها نشان داد که در ۳۰ مقاله بررسی شده، در مجموع ۶۶ پدیدآور در نگارش مقالات شرکت داشته‌اند. از این میان، ۱۶٫۷ درصد از نویسندگان را زنان و ۸۳٫۳ درصد تولیدات علمی این مجله را مردان تشکیل داده‌اند. (جدول شماره ۱)

1 - NodeXL

2 -VOS viewer

جدول ۱ - میزان مشارکت نویسندگان

درصد		تعداد نویسندگان		شماره نشریه
زن	مرد	زن	مرد	
۸	۹۲	۱	۱۱	۱
۲۷	۷۳	۳	۸	۲
۰	۱۰۰	۰	۱۱	۳
۱۰	۹۰	۱	۹	۴
۲۰	۸۰	۲	۸	۵
۳۳	۹۷	۴	۸	۶
۱۶,۷	۸۳,۳	۱۱	۵۵	تعداد نویسندگان (تفکیکی)
۶۶				تعداد کل نویسندگان

در پاسخ به پرسش دوم پژوهش، سطح علمی پدیدآوران مقالات از نظر مقطع و رتبه علمی بررسی شده است. داده‌های موجود در جدول شماره ۲ حاکی از آن است که از مجموع ۶۶ نفر پدیدآور، بیشترین سهم در ارائه مقالات به رتبه استادیار با فراوانی ۲۰؛ ۳۰,۳ درصد اختصاص دارد. دانشجویان دکتری با ۱۹,۷ درصد و کارشناسی ارشد با ۱۵,۲ درصد رتبه‌های دوم و سوم را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۲- مشارکت کنندگان از نظر رتبه علمی

تعداد کل نویسندگان	۱۲	۱۱	۱۰	۱۰	۱۰	۱۱	۶۶
درصد		۹,۱	۱۰				۳
دانشجوی سطح چهار		۱	۱				۲
درصد	۸,۳۳	۲۷,۳	۲۰	۴۰	۲۰	۹,۰۹	۱۹,۷
دانشجوی دکتری	۱	۳	۲	۴	۲	۱	۱۳
درصد	۱۶,۷	۹,۰۹			۱۰		۶,۰۶
دانشجوی کارشناسی ارشد	۲	۱			۱		۴
درصد	۸,۳۳	۱۸,۲	۱۰	۱۰		۹,۰۹	۹,۰۹
عضو هیات علمی بدون ذکر رتبه علمی	۱	۲	۱	۱	۱۰	۱	۶
درصد	۲۵		۲۰	۱۰		۲۷,۳	۱۵,۲
کارشناسی ارشد	۳		۲	۱	۱	۳	۱۰
درصد	۳۳,۳۳	۲۷,۲۷	۳۰	۲۰	۴۰	۳۶,۳۶	۳۰,۳
استادیار	۴	۳	۳	۲	۴	۴	۲۰
درصد	۸,۳۳	۹,۰۹	۱۰	۲۰	۲۰	۱۸,۲	۱۳,۶
دانشیار	۱	۱	۱	۲	۲	۲	۹
درصد			۱۰			۹,۱	۳
استاد			۱			۱	۲
شماره نشریه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	تعداد کل رتبه های علمی

در پاسخ به سوال سوم، یعنی مشارکت متخصصان و پدیدآورندگان در ارائه مقالات،

طبق جدول شماره ۳، از مجموع ۳۶ مقاله که با همکاری ۶۶ نویسنده منتشر شده است، ۶۳٫۹ درصد مقالات ارایه شده به صورت دو نویسنده، ۲۵ درصد تک نویسنده و ۱۱٫۱ درصد به صورت سه نویسنده تولید شده است.

جدول ۳- مشارکت نویسندگان

تعداد کل مقالات	درصد	سه نویسنده	درصد	دو نویسنده	درصد	تک نویسنده	فراوانی
۶			۱۰۰	۶			شماره ۱
۶			۸۳٫۳	۵	۱۶٫۷	۱	شماره ۲
۶	۱۶٫۷	۱	۶۶٫۷	۴	۱۶٫۷	۱	شماره ۳
۶			۶۶٫۷	۴	۳۳٫۳	۲	شماره ۴
۶	۱۶٫۷	۱	۳۳٫۳	۲	۵۰٫۰	۳	شماره ۵
۶	۳۳٫۳	۲	۳۳٫۳	۲	۳۳٫۳	۲	شماره ۶
۳۶	۱۱٫۱	۴	۶۳٫۹	۲۳	۲۵	۹	نتیجه نهایی

در پاسخ به سؤال چهارم در رابطه با نوع مقالات نشریه، بررسی‌ها نشان می‌دهد که همه مقالات به صورت تألیفی بوده و هیچ مقاله ترجمه‌ای وجود نداشته است.

در پاسخ به سوال پنجم در رابطه با نوع دسترسی آزاد به محتوای مجله، از طریق سایت نشریات جامعه المصطفی (ص) العالمیه^۱ و همچنین سایت مجتمع آموزش عالی امام خمینی (ره)^۲ مقالات مجله به صورت رایگان (پی دی اف) بازیابی می‌شود. همچنین با عضویت در سایت مگ ایران، پایگاه مجلات تخصصی نور، همه مقالات این نشریه با پرداخت حق عضویت، و در پایگاه نشریات جهاد دانشگاهی^۳ به صورت رایگان قابل دسترسی است.

در پاسخ به سوال ششم در رابطه با مدت زمان پذیرش مقالات برای انتشار در مجله، در

1 -www.journals.miu.ac.ir

2 - www.imam.miu.ac.ir

3 -www.sid.ir

تحلیل استنادی و ترسیم شبکه هم تالیفی مجله مطالعات تاریخی جهان اسلام ۱۹۲۱

تمامی مقالات تاریخ دریافت و تاریخ پذیرش ثبت شده است که از مزایای این نشریه است. در رابطه با زبان منابع اطلاعاتی و مآخذ در سوال هفتم، این نشریه از بین ۱۱۵۸ استناد، از لحاظ زبانی به ترتیب زبان فارسی (۶۳٫۵ درصد)، عربی (۲۴٫۳ درصد) و انگلیسی (۸٫۵ درصد) بیشترین استنادها را به خود اختصاص داده‌اند. (جدول شماره ۴) از بین نوع منابع و مآخذ، کتاب با ۸۴ درصد، مجلات با ۱۱ و منابع الکترونیکی با ۴ درصد بیشترین استناد را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۴- توزیع فراوانی استنادهای مقاله‌ها بر اساس زبان و نوع منبع

درصد کل منابع	تعداد کل منابع استنادی	درصد	سایر زبانها	درصد	ژردو	درصد	انگلیسی	درصد	عربی	درصد	فارسی	
۸۴	۹۶۹	۰٫۴	۴	۴	۳۹	۸	۷۷	۲۸٫۶	۲۷۷	۵۹	۵۷۲	کتاب
۱۱	۱۲۷	۰	۰	۰	۰	۱۷	۲۲	۲	۲	۸۱	۱۰۳	مجله
۴	۴۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰	۴۵	منابع الکترونیکی
۰	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰	۳	پایان نامه
۰	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰	۲	روزنامه
۱	۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۹	۲	۷۱	۵	مصاحبه
۰	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰	۵	سند
۱۰۰	۱۱۵۸	۰٫۳	۴	۳٫۴	۳۹	۸٫۵	۹۹	۲۴٫۳	۲۸۱	۶۳٫۵	۷۳۵	تعداد و درصد منابع مورد استفاده

در پاسخ به سوال هشتم میزان مشارکت مؤسسات و دانشگاه‌ها با این نشریه بدین شرح است: جامعه المصطفی (ص) العالمیه با ۲۵ درصد، دانشگاه اصفهان با ۲۳٫۴ درصد و دانشگاه

تهران با ۱۰٫۹ درصد بیشترین میزان همکاری را با این نشریه داشته‌اند. (جدول شماره ۵)

جدول ۵- میزان مشارکت دانشگاه‌ها و موسسات

دانشگاه‌ها	فراوانی	درصد	دانشگاه‌ها	فراوانی	درصد
جامعه المصطفی العالمیه	۱۶	۲۵	پژوهشکده علوم اسلامی امام صادق	۱	۱٫۶
دانشگاه اصفهان	۱۵	۲۳٫۴	دانشگاه باقر العلوم	۱	۱٫۶
دانشگاه تهران	۷	۱۰٫۹	دانشگاه رازی کرمانشاه	۱	۱٫۶
دانشگاه الزهرا	۳	۴٫۷	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی قم	۱	۱٫۶
دانشگاه فردوسی	۳	۴٫۷	پژوهشگاه امام صادق	۱	۱٫۶
مجتمع آموزش عالی شهید محلاتی	۲	۳٫۱	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۱	۱٫۶
دانشگاه خاتم النبیین کابل	۲	۳٫۱	دانشگاه شهید چمران اهواز	۱	۱٫۶
دانشگاه سیستان و بلوچستان	۲	۳٫۱	دانشگاه خوارزمی	۱	۱٫۶

در پاسخ به سوال نهم نیز باید به این نکته اشاره داشت که در این نشریه ۴ خوداستنادی وجود دارد. آقایان بارانی، رجاء، زندیه و سجادی هر کدام یکی از این خوداستنادی‌ها را دارند و شماره دوم (پاییز و زمستان ۹۲) با ۳ خود استنادی، بیشترین میزان درج مقالات خوداستنادی را به خود اختصاص داده است. (جدول شماره ۶) هم‌چنین خود استنادی‌ها ۰٫۳۴ درصد از کل استنادها را به خود اختصاص داده است.

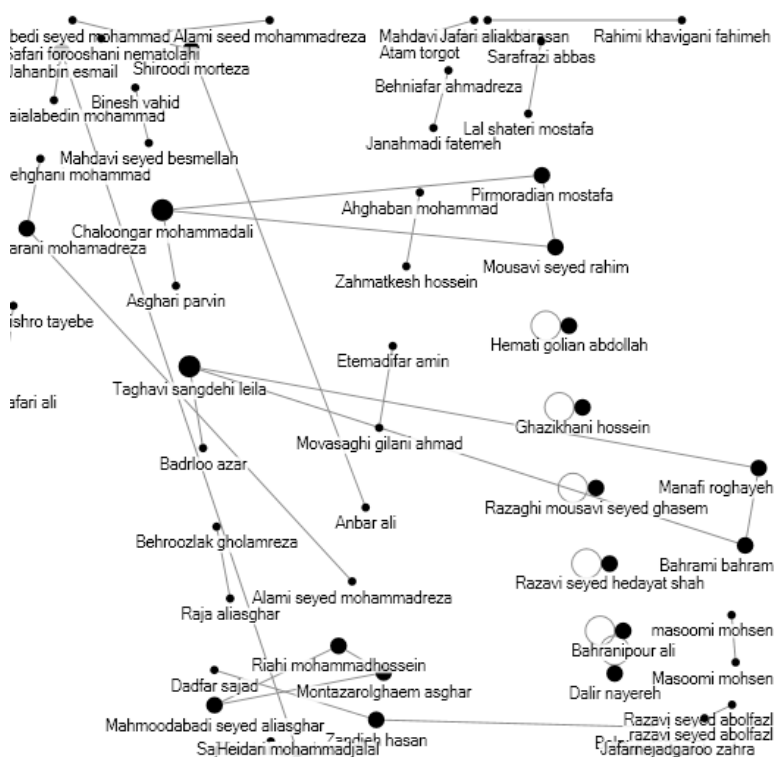
جدول ۶- میزان خود استنادی

نویسنده	تعداد خود استنادی	شماره نشریه
محمد رضا بارانی	۱	۱
علی اصغر رجاء	۱	۲
حسن زندیه	۱	۲

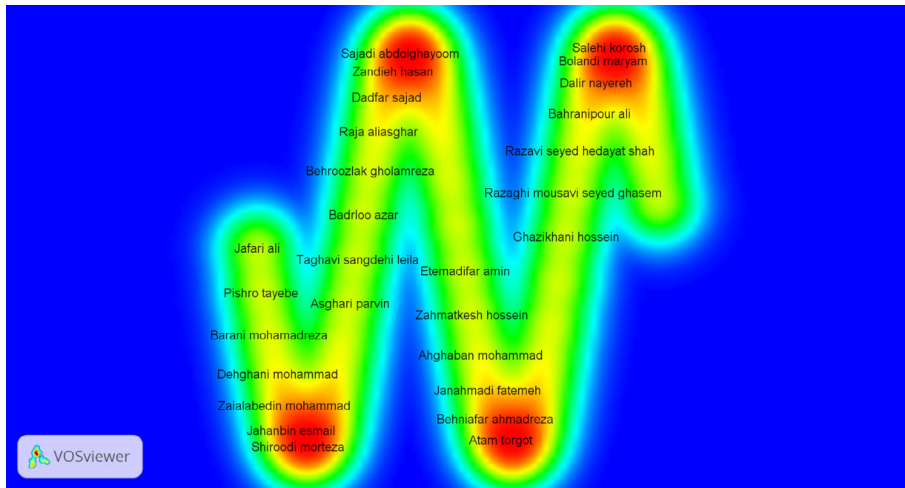
نویسنده	تعداد خود استنادی	شماره نشریه
عبدالقیوم سجادی	۱	۲

در پاسخ به سوال یازدهم در خصوص شبکه هم تالیفی پدیدآورندگان باید اشاره کرد در شبکه های هم تالیفی، تعدادی از نویسندگان (گره ها) از طریق تالیف مشترك (یال ها) به یکدیگر متصل شده و تشکیل نوعی شبکه اجتماعی را می دهند. ویژگی های این شبکه را می توان با استفاده از شاخص های گوناگون بررسی کرد. مرکزیت درجه ای به معنای تعداد ارتباط گره با گره های دیگر، مرکزیت بینابینی نشان دهنده مؤثرترین گره به عنوان واسط ارتباطی به دیگر گره ها، مرکزیت بردار ویژه برای تفاوت گذاشتن ارزش یال ها و نشان دهنده ارتباط گره ها با گره های مؤثر است. (عباس پور و دیگران، ۱۳۹۱)

تصویر ۱- شبکه هم تالیفی نویسندگان نشریه با استفاده از نرم افزار Node XL

تصویر ۲ - چگالی نویسندگان فصلنامه مطالعات تاریخی جهان اسلام

به کمک نرم افزار وی.او.اس. ویوور نقشه چگالی و خوشه‌های تشکیل دهنده شبکه هم‌تألیفی این نشریه ترسیم شد (تصویر شماره ۲). در این نقشه نویسندگانی که ارتباط زیادی با هم دارند در فاصله نزدیک‌تری قرار گرفته‌اند و نویسندگانی که ارتباط کم‌تری دارند در فاصله دورتری نمایش داده شده‌اند. چگالی هر نویسنده برحسب تعداد تولیدهای او، تعداد گره‌های نویسنده همکار و اهمیت گره‌های نویسنده‌ها تعیین می‌شود. نویسندگان مقالات این نشریه به میزان ۰,۷۰۵ مایل به ایجاد خوشه‌های هم‌تألیفی بودند. رنگ‌ها، چگالی گره‌ها را در شبکه هم‌تألیفی نشان می‌دهد. محدوده رنگ آبی تا قرمز به ترتیب نشان دهنده چگالی کمتر تا بیشتر گره‌های شکل دهنده شبکه است. بیشترین میزان چگالی در شبکه هم‌تألیفی نویسندگان این نشریه به نیره دلیر، حسن زندیه و اسماعیل جهان بین (نقاط قرمز رنگ) اختصاص دارد و پس از آن فاطمه جان احمدی، علی اصغر رجاء و محمدرضا بارانی (زرد رنگ) چگالی بیشتری نسبت به سایرین کسب کرده‌اند.

جدول مرکزیت بینابینی^۲

یکی دیگر از اهداف پژوهش حاضر بررسی عملکرد فردی پژوهشگران بر اساس تولیدات

1 - VOS Viewer

2 - Between's measure

(تعداد مقالات) و شاخص های مرکزیت (درجه، بینیت، نزدیکی) به شرح جداول ذیل است. این سنجه موقعیت فرد را درون يك شبکه بر اساس توانایی اش در ایجاد ارتباط با سایرین شناسایی می کند. فردی که موقعیت مطلوب و مستحکمى در شبکه بدست آورده است و تاثیر خیلی زیادى بر آنچه که در شبکه اتفاق می افتد دارد، او مرکزیت بینابینی بالایی نیز خواهد داشت. (سنتیل و یژوالایز، ۲۰۱۰)

به طور کلی مرکزیت بینابینی نقاط یا گره های واسطی هستند که راه های ارتباطی نقاط دیگر از آن ها می گذرد. بواسطه گره هایی دارای بیشترین مرکزیت بینابینی تعداد زیادی از گره ها به دیگر گره ها به صورت غیرمستقیم متصل می شوند. هم چنین مرکزیت بینابینی نشان دهنده مؤثرترین گره به عنوان واسط ارتباطی با دیگر گره هاست. مرکزیت بینابینی نشان می دهد این افراد نقش مهمی در اتصال گره ها و خوشه های مختلف و انتقال اطلاعات در شبکه ایفا می کنند. بالاترین بینیت شامل موارد ذیل است: (جدول شماره ۷)

جدول ۷- مرکزیت بینابینی

نویسندگان	مرکزیت درجه	مرکزیت بینابینی	مرکزیت بردار ویژه	مرکزیت نزدیکی	ضریب خوشه بندی
محمد علی چلونگر	۳	۲,۰۰۰	۰,۳۳۳	۰,۱۵۸	۰,۳۳۳
لیلا تقوی سنگدهی	۳	۲,۰۰۰	۰,۳۳۳	۰,۱۵۸	۰,۳۳۳
محمد رضا بارانی	۲	۱,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
اسماعیل جهان بین	۲	۱,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
مرتضی شیرودی	۲	۱,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰

جدول مرکزیت نزدیکی^۱

مرکزیت نزدیکی به میزان فاصله یک گره تا گره‌های دیگر است. هر چقدر فاصله یک گره با گره‌های دیگر کمتر باشد، نقش واسطه‌ها کم‌رنگ‌تر شده و آن گره زودتر به اطلاعاتی که نیاز دارد، دست می‌یابد. (جدول شماره ۸)

جدول ۸- مرکزیت نزدیکی

ضریب خوشه‌بندی	مرکزیت نزدیکی	مرکزیت بردار ویژه	مرکزیت بینابینی	مرکزیت درجه	نویسندگان
۰,۳۳۳	۰,۱۵۸	۰,۳۳۳	۲,۰۰۰	۳	محمدعلی چلونگر
۰,۳۳۳	۰,۱۵۸	۰,۳۳۳	۲,۰۰۰	۳	لیلا تقوی سنگدهی
۱,۰۰۰	۰,۱۳۵	۰,۲۵۰	۰,۰۰۰	۲	مصطفی پیرمردیان
۱,۰۰۰	۰,۱۳۵	۰,۲۵۰	۰,۰۰۰	۲	سید رحیم موسوی
۱,۰۰۰	۰,۱۳۵	۰,۲۵۰	۰,۰۰۰	۲	بهرام بهرامی

جدول مرکزیت بردار ویژه^۲

مرکزیت بردار ویژه به این امر تاکید دارد که مرکزیت یک گره بدون محاسبه مرکزیت گره‌های دیگری که به آن متصل است نمی‌تواند محاسبه شود. در مرکزیت بردار ویژه بیان می‌شود که همه یال‌ها دارای ارزش یکسان نیستند، بلکه یال‌هایی که با رئوس تاثیرگذار شبکه پیوند دارند، در مقایسه با سایر یال‌ها از ارزش بیشتری برخوردارند. بنابراین رئوس با مقادیر بالاتر، رئوس هستند که با رئوس تاثیرگذار پیوند برقرار کرده‌اند. (جدول شماره ۹)

1 - Eigenvector centrality measure

2 - Closeness centrality measure

جدول ۹- مرکزیت بردار ویژه

نویسندگان	مرکزیت درجه	مرکزیت بینابینی	مرکزیت بردار ویژه	مرکزیت نزدیکی	ضریب خوشه‌بندی
محمد رضا بارانی	۲	۱,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
اسماعیل جهان بین	۲	۱,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
مرتضی شیرودی	۲	۱,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
حسن زندیه	۲	۱,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
سید علی اصغر محمودآبادی	۲	۰,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۱,۰۰۰
اصغر منتظرالقائم	۲	۰,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۱,۰۰۰
محمد حسین ریاحی	۲	۰,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۱,۰۰۰

شاخص ضریب خوشه‌بندی^۱

این شاخص نشانگر آن است که نویسندگان مقالات به چه میزان تمایل به ایجاد خوشه‌های هم‌تالیفی داشته‌اند. ضریب خوشه‌بندی نیز همواره عددی بین صفر و یک است. سید علی اصغر محمودآبادی، اصغر منتظرالقائم و محمد حسین ریاحی دارای ضریب خوشه‌بندی اول تا سوم در این پژوهش هستند. (جدول شماره ۹)

جدول ۹- جدول ضریب خوشه بندی

ضریب خوشه بندی	مرکزیت نزدیکی	مرکزیت بردار ویژه	مرکزیت بینابینی	مرکزیت درجه	نویسندگان
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۲	سید علی اصغر محمودآبادی
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۲	اصغر منتظرالقائم
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۵۰۰	۰,۰۰۰	۲	محمدحسین ریاحی
۱,۰۰۰	۰,۱۳۵	۰,۲۵۰	۰,۰۰۰	۲	مصطفی پیرمردایان
۱,۰۰۰	۰,۱۳۵	۰,۲۵۰	۰,۰۰۰	۲	سید رحیم موسوی
۱,۰۰۰	۰,۱۳۵	۰,۲۵۰	۰,۰۰۰	۲	بهرام بهرامی
۱,۰۰۰	۰,۱۳۵	۰,۲۵۰	۰,۰۰۰	۲	رقیه منافی
۰,۳۳۳	۰,۱۵۸	۰,۳۳۳	۲,۰۰۰	۳	محمدعلی چلونگر
۰,۳۳۳	۰,۱۵۸	۰,۳۳۳	۲,۰۰۰	۳	لیلا تقوی سنگدهی

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیل استنادی که یکی از رویکردهای کتاب سنجی است، مقاله های منتشرشده در ۶ شماره نخست مجله علمی و پژوهشی مطالعات تاریخی جهان اسلام طی سال های ۱۳۹۲-۱۳۹۵ را بررسی کرده است. بررسی ها نشان داده اند که در شماره های (۱-۶)، ۳۶ مقاله انتشار یافته که ۱۶,۷ درصد از مقالات را زنان و ۸۳,۳ درصد مابقی را مردان تألیف کرده اند. همه مقالات تألیفی بوده است و مقاله ترجمه ای وجود نداشت. از مجموع ۶۶ نفر پدیدآور بیشترین سهم در تولید و ارائه مقالات به رتبه استادیار با فراوانی ۲۱؛ ۳۰,۳ درصد و کمترین آن به دانشجویان سطح چهارم و استاد با

فراوانی ۲؛ ۳،۰۳ درصد اختصاص دارد. از بین ۳۶ مقاله از ۶۶ نویسنده، ۶۳،۹ درصد دو نویسنده (۲۳ مقاله)، ۲۵ درصد تک نویسنده (۹ مقاله) و ۱۱،۱ درصد بصورت سه نویسنده (۴ مقاله) هستند.

منابع و مآخذ این نشریه از بین ۱۱۵۸ استناد، بیشترین استنادها از لحاظ زبانی؛ ابتدا زبان فارسی با فراوانی ۷۳۵ (۶۳،۵ درصد)، سپس زبان عربی با فراوانی ۲۸۱ (۲۴،۳ درصد) و زبان انگلیسی هم با فراوانی ۹۹ (۸،۵ درصد) بوده‌اند. هم‌چنین میانگین تعداد استنادها به ازای هر مقاله برابر ۳۲ است. بدین معنی که هر مقاله به طور میانگین از ۳۲ منبع استفاده کرده است. از بین نوع منابع و مآخذ؛ کتاب با فراوانی ۹۶۹؛ (۸۴ درصد)، سپس مجلات با فراوانی ۱۲۷؛ (۱۱ درصد) و منابع الکترونیکی با فراوانی ۴۵؛ (۴ درصد) بیشترین استناد را به خود اختصاص داده‌اند.

هم‌چنین جامعه المصطفی (ص) العالمیه با فراوانی ۲۵ درصد، دانشگاه اصفهان با ۲۳،۴ درصد و دانشگاه تهران با ۱۰،۹ درصد بیشترین میزان هم‌کاری را با این نشریه داشته‌اند. در این نشریه ۴ خوداستنادی وجود دارد که بارانی، رجاء، زندیه و سجادی هر کدام یک خود استنادی دارند. شماره دوم (پاییز و زمستان ۹۲) با ۳ خود استنادی بیشترین میزان مقالات خوداستنادی را به خود اختصاص داده است.

در رابطه با نوع دسترسی آزاد به فصلنامه از طریق سایت نشریات جامعه المصطفی (ص) العالمیه^۱ و سایت مجتمع آموزش عالی امام خمینی (ره)^۲ و هم‌چنین در پایگاه نشریات جهاد دانشگاهی^۳ به صورت رایگان (پی دی اف) بازیابی می‌شود. هم‌چنین با عضویت در بانک اطلاعات نشریات کشور^۴، پایگاه مجلات تخصصی نور^۵ می‌توان به همه مقالات این نشریه با پرداخت حق عضویت، دسترسی داشت. مدت زمان پذیرش مقالات برای انتشار در فصلنامه در تمامی مقالات تاریخ دریافت و تاریخ پذیرش ثبت شده است که از محاسن این نشریه است.

1 - www.journals.miu.ac.ir

2 - www.imam.miu.ac.ir

3 - www.sid.ir

4 - www.magiran.com

5 - www.noormags.ir

بیشترین میزان چگالی در شبکه هم‌تألیفی نویسندگان این نشریه به اصغر منتظرالقائم و محمدعلی چلونگر اختصاص دارد و پس از آن به ترتیب علی اصغر رجاء و محمدرضا بارانی چگالی بیش‌تری کسب کرده‌اند. همچنین با توجه به چگالی پایین شبکه که معادل ۰،۰۲۰ است شبکه از انسجام پایینی برخوردار است و ارتباط بین اعضای شبکه کم است.

در پایان می‌توان گفت پژوهشگران دارای شاخص‌های تولید و مرکزیت بالا، نقش بسیار مهمی در گسترش و تکامل شبکه‌های هم‌تألیفی ایفا می‌کنند. پس هم‌کاری هرچه بیش‌تر پژوهش‌گران کلیدی و جذب پژوهش‌گران جوان می‌تواند به رشد و پویایی آن کمک کند.

منابع و ماخذ

- ابراهیمی میلاجردی، زینب و ریاحی نیا، نصرت (۱۳۹۳). مطالعه کمی و کیفی مقالات فصلنامه تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه‌های عمومی از سال ۱۳۹۱-۱۳۸۷. تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه‌های عمومی. ۲۰(۳)، ۴۲۳-۴۴۵
- افقهی، اسماعیل و باقری، معصومه (۱۳۸۷). بررسی روند موضوعی تحقیقات رشته کتابداری و اطلاع رسانی آستان قدس رضوی از بهار ۱۳۷۷ تا بهار ۱۳۸۷. فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۵۱ (۳)، ۵۳-۸۵
- بصیر غفوری، حامد؛ وکیلان، مریم؛ حسن زاده، حافظ محمد؛ فرهمند، شروین. ترسیم شبکه‌های هم تالیفی حوزه طب اورژانس ایران با استفاده از تحلیل خوشه‌ای. مدیریت سلامت، ۱۳۹۱: ۱۵ (۴۸)
- حری، عباس و نشاط، نرگس. بررسی رفتار استنادی نویسندگان مقاله‌های مندرج در مجله روان شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران از آغاز تا پایان سال ۱۳۷۹، مجله روان شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، ش ۶۵، پاییز و زمستان ۱۳۸۱، ص ۱-۳۳.
- زارعی، عیسی و خداداد شهری، نیره (۱۳۹۴). تحلیل محتوایی و استنادی مقالات دوماهنامه جستارهای زبانی (شماره ۱-۲۱) منتشر شده بین سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۹۳. دوماهنامه جستارهای زبانی، ۶(۲۵)، ۳۲۷-۳۴۵
- صالحی، کیوان و رحیمی، حسین (۱۳۸۵). تبیین فرایند ارزیابی مجلات در موسسه اطلاعات علمی (آی. اس. آی). فصلنامه کتاب، ۱۷(۲)، ۱۴۱-۱۶۰
- عباس پور، جواد؛ نقشینه، نادر؛ فدائی، غلامرضا؛ عصاره، فریده (۱۳۹۱). بررسی قابلیت بکارگیری سنج‌های مرکزیت به عنوان شاخص‌های ارتباط استنادی مدارک در بازتابی اطلاعات رابطه‌ای مطالعه مقدماتی. تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۱۹(۱)، ۱۴۹-۱۶۱.
- ملیح، سعید (۱۳۷۶). تحلیل محتوای مقالات کتابداری و اطلاع رسانی در نشریات ادواری فارسی منتشر شده در سال‌های ۱۳۷۰-۱۳۷۴. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران
- موحدی، علی و ایزدی، پیگاه (۱۳۸۹). ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ۱۰ ساله. پژوهش‌های جغرافیایی طبیعی، ۴۲(۷۱)،

- نوروزی، علیرضا. (۲۰۱۶، اوت ۲۷). همکاری علمی. در ویکی پدیا، دانشنامه آزاد. بازیابی از:

- https://fa.wikipedia.org/w/index.php?title=همکاری_علمی&ol-did=17977767

- Crawford, G.A. (2013). A citation analysis of the classical philology literature: Implications for collection development. Evidence Based Library and Information Practice. 8(2), pp 214-224.

- Ezema, I.J. & B. E. Asogwa (2014). Citation analysis and authorship patterns of two Linguistics Journals. Portal: Libraries and the Academy. 14(1), pp 67-85.

- Glanzel, W. Thus, B. and Schlemmer, B. (2004) A Bibliometric approach to the role of author self-citations in scientific communication. Scientometrics, 59 (1):63-77.